

2015 Rhif (Cy.12)

Plant a Phobl Ifanc, Cymru

Gofal Cymdeithasol, Cymru

Cyfarwyddydau Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (Cyd- drefniadau Mabwysiadu) (Cymru) 2015

Diben

Prif ddiben y Cyfarwyddydau hyn yw sicrhau bod cyd-drefniadau effeithiol yn cael eu gwneud rhwng awdurdodau lleol yng Nghymru ynglŷn â chyflenwi gwasanaethau mabwysiadu.

Crynodeb

Mae Gweinidogion Cymru'n arfer y pwerau i wneud cyfarwyddydau a roddwyd gan adran 3A o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 i'w gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru wneud trefniadau penodedig gyda'i gilydd ynglŷn â darparu gwasanaethau penodedig o dan adran 3(1) o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002. Nod y trefniadau yw sicrhau bod gwasanaethau mabwysiadu o ansawdd uchel yn cael eu cyflenwi'n gyson ledled Cymru. Ceir trefniadau ar lefel genedlaethol, lefel ranbarthol a lefel leol.

Ar lefel genedlaethol, rhoddir y trefniadau ar waith drwy gyfrwng Bwrdd Llywodraethu, Grŵp Cyngori a Chyfarwyddwr Gweithrediadau.

Ar lefel rhanbarthol, rhoddir y trefniadau ar waith gan bum grŵp cydlafurio rhanbarthol. Mae pob grŵp cydlafurio'n bartneriaeth rhwng awdurdodau lleol yn cydweithio i sicrhau bod gwasanaeth mabwysiadu o ansawdd dda yn cael ei ddarparu yn eu rhanbarth. Pennir aelodaeth y grwpiau cydlafurio rhanbarthol gan baragraff 7(2) ac fe'i nodir yn Atodlen 1.

Bydd yr awdurdodau lleol yn parhau i gyflawni rhai o'u swyddogaethau mabwysiadu'n unigol ar lefel leol. Gyda'i gilydd, cyfeirir at y cyd-drefniadau hyn ynglŷn â darparu gwasanaethau mabwysiadu fel "y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol".

Bydd cytundebau partneriaeth yn nodi i ba raddau y mae swyddogaethau mabwysiadu i gael eu harfer gan awdurdodau lleol yn unigol ac i ba raddau y maent i gael eu harfer drwy awdurdodau lleol sy'n gweithio mewn partneriaeth drwy gyfrwng grŵp cydlafurio rhanbarthol.

Gweithredu

Dylai'r awdurdodau lleol sicrhau eu bod mewn sefyllfa i gydymffurfio â gofynion y Cyfarwyddydau pan ddaw'r rheiny i rym ar 13 Mawrth 2015.

Ymholiadau

Dylai ymholiadau am y Cyfarwyddydau hyn gael eu cyfeirio at Elizabeth Lockwood, Pennaeth y Gangen Leoliadau, Yr Is-adran Cyflawni Polisi Plant ac Oedolion, Yr Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Llywodraeth Cymru. Ffôn: 029 20 821695. Ebst: elizabeth.lockwood@cymru.gsi.gov.uk.

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd gan adran 3A o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002(1) (“y Ddeddf”), ac wedi ymgynghori â'r awdurdodau lleol yng Nghymru, yn gwneud y Cyfarwyddydau a ganlyn.

Enwi a dod i rym

1. Enw'r Cyfarwyddydau hyn yw Cyfarwyddydau Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (Cyd-drefniadau Mabwysiadu) (Cymru) 2015 a deuant i rym ar 13 Mawrth 2015.

Nodau bras y Cyd-drefniadau Mabwysiadu yng Nghymru

2. Mae nodau bras y cyd-drefniadau mabwysiadu fel a ganlyn—

- (a) cyflenwi gwasanaethau mabwysiadu o ansawdd uchel yn gyson ledled Cymru;
- (b) peri cyn lleied â phosibl o oedi wrth leoli plant i'w mabwysiadu;
- (c) sicrhau'r dewis ehangaf posibl o leoliadau mabwysiadu i blant;
- (d) sicrhau bod hyfforddiant ac asesiadau amserol o ansawdd uchel i ddarparu fabwysiadwyr ar gael yn gyson;
- (e) gwella'r broses o baru plant â darparu fabwysiadwyr;
- (f) mireinio prosesau mabwysiadu a sicrhau gwell cydgysylltu rhwng gweithwyr cymdeithasol sy'n ymwneud ag achosion mabwysiadu;
- (g) cadw methiannau wrth fabwysiadu i'r nifer lleiaf posibl drwy ddarparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu cynhwysfawr yn unol â'r anghenion sydd wedi eu hasesu; ac
- (h) gweithio ar y cyd rhwng awdurdodau lleol, cymdeithasau mabwysiadu cofrestredig, Ymddiriedolaethau GIG a gwasanaethau addysg.

Dehongli

3.—(1) Yn y cyfarwyddydau hyn—

ystyr “y Bwrdd Llywodraethu” (*“the Governance Board”*) yw'r bwrdd sydd â'r swyddogaethau a nodir ym mharagraff 9 a'r aelodaeth a nodir ym mharagraff 10;

defnyddir “CLILC” i gyfeirio at Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (*“the Welsh Local Government Association”*);

---

(1) 2002 p.38 a fewnosodwyd gan adran 170 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

ystyr “yr Awdurdod Lletyol” (*“the Host Authority”*) yw’r awdurdod lleol a ddynodir yn unol â pharagraff 8(3);

ystyr “cymdeithas fabwysiadu gofrestredig” (*“registered adoption society”*) yw sefydliad gwirfoddol sy’n gymdeithas fabwysiadu a gofrestrwyd o dan Ran 2 o Ddeddf Safonau Gofal 2000(1);

ystyr “y Ddeddf” (*“the Act”*) yw Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002;

ystyr “y Grŵp Cynghori” (*“the Advisory Group”*) yw’r grŵp sydd â’r swyddogaethau a nodir ym mharagraff 11 a’r aelodaeth a nodir ym mharagraff 12;

ystyr “y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol” (*“the National Adoption Service”*) yw’r Bwrdd Llywodraethu, y Grŵp Cynghori, y Cyfarwyddwyr Gweithrediadau, y Grwpiau Cydlafurio Rhanbarthol a’r awdurdodau lleol sy’n arfer y swyddogaethau a bennir yn y Cyfarwyddydau hyn; mae i “swyddogaethau partneriaeth” (*“partnership functions”*) yr ystyr a roddir iddo ym mharagraff 7(4)(a)(ii).

Gwasanaethau penodedig

4.—(1) Mae’r gwasanaethau a gynhelir gan awdurdodau lleol o dan adran 3(1) o’r Ddeddf a bennir at ddibenion y Cyfarwyddydau hyn yn wasanaethau sydd wedi eu bwriadu i ateb anghenion, o ran mabwysiadu, y canlynol—

- (a) plant y gellir eu mabwysiadu, eu rhieni neu eu gwarcheidwaid;
- (b) personau sy’n dymuno mabwysiadu plentyn; ac
- (c) personau wedi eu mabwysiadu, eu rhieni, eu rhieni naturiol a’u gwarcheidwaid blaenorol.

(2) Mae’r gwasanaethau a gynhelir gan awdurdodau lleol o dan adran 3(1) o’r Ddeddf a bennir at ddibenion y Cyfarwyddydau hyn yn cynnwys gwasanaethau sydd wedi eu bwriadu i ateb anghenion, o ran gwasanaethau cymorth mabwysiadu, y canlynol—

- (a) plant sy’n frodyr a chwiorydd i blentyn mabwysiadol (gan gynnwys unrhyw berson sydd yn y berthynas honno yn rhinwedd priodas neu bartneriaeth sifil neu berthynas deuluol barhaus); a
- (b) perthnasau i blant mabwysiadol, rhieni mabwysiadol a rhieni naturiol i blentyn mabwysiadol, yn gyfyngedig i drefniadau ynglŷn â chyswllt rhwng plentyn

---

(1) 2000 p.14.

mabwysiadol a rhiant naturiol neu berson perthynol i'r plentyn mabwysiadol.

(3) Yn y paragraff hwn, mewn perthynas â phlentyn, mae "perthynas" yn golygu llys-riant, tad-cu/taid, mam-gu/nain, brawd, chwaer, ewythr neu fodryb (gan gynnwys unrhyw berson sydd yn y berthynas honno yn rhinwedd priodas neu bartneriaeth sifil neu berthynas deuluol barhaus).

(4) Ym mharagraoh 4(2)(b) mae "person perthynol" yn golygu—

- (a) perthynas o fewn yr ystyr a rhoddir ym mharagraff 4(3); neu
- (b) unrhyw berson y mae gan y plentyn mabwysiadol berthynas ag ef a honno'n berthynas, ym marn yr awdurdod lleol, sy'n llesol i'r plentyn o ystyried y materion y cyfeirir atynt yn is-baragraffau (i) i (iii) o adran 1(4)(f) o'r Ddeddf.

Dyletswydd o dan adran 3(1) o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002

5. Rhaid i'r camau a gymerir i roi'r trefniadau a bennir yn y Cyfarwyddydau hyn ar waith fod yn gyson â dyletswydd yr awdurdod lleol i gynnal gwasanaeth mabwysiadu yn unol ag adran 3(1) o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002.

Gofyniad i awdurdodau lleol gydlafurio â'i gilydd

6. Rhaid i bob awdurdod lleol ymrwymo i drefniadau i gyflawni ei swyddogaethau mabwysiadu—

- (a) ar y cyd ag awdurdodau eraill mewn grŵp cydlafurio rhanbarthol i'r graddau a bennir mewn cytundebau partneriaeth a lunnir yn unol â pharagraff 7 o'r Cyfarwyddydau hyn, a
- (b) ar y cyd â phob awdurdod lleol yng Nghymru i ddarparu rheolaeth a goruchwyliaeth dros y swyddogaethau hynny yn unol â gofynion paragraffau 8 i 14 o'r Cyfarwyddydau hyn.

Cydlafurio rhanbarthol – partneriaeth rhwng awdurdodau lleol

7.—(1) Rhaid i bob awdurdod lleol ymrwymo i gytundeb partneriaeth ysgrifenedig â'r awdurdodau lleol eraill yn y grŵp cydlafurio rhanbarthol y mae'n rhan ohono.

(2) Mae'r awdurdodau lleol y mae'n rhaid i bob awdurdod lleol gydlafurio â hwy wedi eu nodi yn Atodlen 1.

(3) Rhaid i gytundeb partneriaeth gynnwys manylion ynglŷn â'r materion a nodir yn is-baragraff (4) ac fe gânt gynnwys darpariaethau ychwanegol sy'n berthnasol i'r amgylchiadau lleol.

(4) Mae'r materion y mae'n rhaid eu cynnwys mewn cytundeb partneriaeth fel a ganlyn—

- (a) y swyddogaethau ynglŷn â chynnal gwasanaeth mabwysiadu domestig a gwasanaeth mabwysiadu traws-wladol, gan gynnwys gwasanaethau ôl-fabwysiadu-
  - (i) y bydd yr awdurdodau lleol yn parhau i'w cyflawni'n unigol; a
  - (ii) y bydd yr awdurdodau lleol yn eu cyflawni ar y cyd fel rhan o'r trefniadau partneriaeth (y cyfeirir atynt fel "y swyddogaethau partneriaeth");
- (b) trefniadau i sefydlu pwyllgor rheoli i reoli a goruchwyllo gweithrediadau'r grŵp cydlafurio rhanbarthol;
- (c) trefniadau i bob awdurdod lleol enwebu cynrychiolydd i gymryd rhan ar y pwyllgor rheoli a chanddo ddigon o awdurdod i gymryd penderfyniadau fel bod y trefniadau partneriaeth yn gweithredu'n effeithiol;
- (d) trefniadau i benodi cynrychiolydd o un o'r awdurdodau lleol i gynrychioli'r grŵp cydlafurio rhanbarthol ar y Grŵp Cyngori;
- (e) trefniadau i benodi cynrychiolydd o un o'r awdurdodau lleol i gynrychioli'r grŵp cydlafurio rhanbarthol ar y Bwrdd Llywodraethu;
- (f) trefniadau staffio i sicrhau bod yna staff addas mewn niferoedd digonol i gyflawni'r swyddogaethau partneriaeth;
- (g) trefniadau i sicrhau bod offer, gwasanaethau a llety digonol ar gael i gyflawni'r swyddogaethau partneriaeth;
- (h) trefniadau i benderfynu maint y taliad neu'r cyfraniad arall sydd i'w wneud gan yr awdurdodau lleol at gost cyflawni'r swyddogaethau partneriaeth;
- (i) trefniadau ynglŷn â chyfrifydda ac archwilio o ran gwariant sy'n ymwneud â'r swyddogaethau partneriaeth;
- (j) trefniadau sy'n nodi pa awdurdodau lleol yn y grŵp cydlafurio rhanbarthol sy'n cymryd cyfrifoldeb dros agweddau penodol ar y gofynion gweithrediadol megis darparu mangreoedd;
- (k) trefniadau ynglŷn â gweithio gyda chymdeithasau mabwysiadu cofrestredig ac i ddarparu ar gyfer eu cynrychioli ar bwyllgor rheoli'r grŵp cydlafurio rhanbarthol;
- (l) trefniadau i sicrhau bod barn a phrofiad defnyddwyr gwasanaethau yn cael eu cymryd i ystyriaeth wrth gyflawni'r swyddogaethau partneriaeth;

- (m) trefniadau ynglŷn â gweithio gydag adrannau addysg yr awdurdodau lleol ac i ddarparu ar gyfer eu cynrychioli ar bwylgor rheoli'r grŵp cydlafurio rhanbarthol;
- (n) trefniadau ynglŷn â gweithio gyda Byrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol ac i ddarparu ar gyfer eu cynrychiolaeth ar bwylgor rheoli'r grŵp cydlafurio rhanbarthol;
- (o) trefniadau i sicrhau bod yr awdurdodau lleol unigol yn rhannu gwybodaeth berthnasol i alluogi'r grŵp cydlafurio rhanbarthol i gydymffurfio â gofynion y cyfarwyddydau hyn;
- (p) darpariaeth y bydd hysbysiad gan awdurdod lleol ei fod yn bwriadu tynnu'n ôl o'r cytundeb yn effeithiol heb fod yn llai na 12 mis ar ôl i gadeirydd pwyllgor rheoli'r grŵp cydlafurio rhanbarthol o dan sylw a chadeirydd y Bwrdd Llywodraethu gael hysbysiad ysgrifenedig;
- (q) trefniadau i ddatrys cwynion sy'n codi yn sgil arfer swyddogaethau partneriaeth, gan gynnwys sut i gwyno ac at bwy y dylid cyfeirio unrhyw gŵyn;
- (r) trefniadau i benderfynu anghydfodau rhwng awdurdodau lleol sy'n codi yn sgil arfer swyddogaethau partneriaeth;
- (s) trefniadau i rannu gwybodaeth sy'n codi yn sgil arfer swyddogaethau partneriaeth;
- (t) trefniadau i sicrhau bod ystyriaeth ddyladwy yn cael ei rhoi i'r angen am wasanaethau Cymraeg wrth gynllunio a chyflenwi'r gwasanaethau mabwysiadu drwy'r swyddogaethau partneriaeth;
- (u) darpariaeth i adolygu'r cytundeb partneriaeth 12 mis ar ôl dyddiad y cytundeb hwnnw a phob 2 flynedd wedyn.

Rheoli a goruchwylio'r trefniadau ar lefel genedlaethol

8.—(1) Rhaid i'r awdurdodau lleol wneud trefniadau i oruchwylio'r grwpiau cydlafurio rhanbarthol drwy wneud y canlynol—

- (a) sefydlu a chynnal Bwrdd Llywodraethu ('y Bwrdd Llywodraethu') ac iddo'r swyddogaethau a nodir ym mharagraff 9 a'r aelodaeth a nodir ym mharagraff 10;
- (b) sefydlu a chynnal Grŵp Cyngori ('y Grŵp Cyngori') ac iddo'r swyddogaethau a nodir ym mharagraff 11 a'r aelodaeth a nodir ym mharagraff 12;
- (c) penodi Cyfarwyddwr Gweithrediadau.

(2) Rhaid i'r awdurdodau lleol lunio cylch gorchwyl i'r Bwrdd Llywodraethu a'r Grŵp Cyngori sy'n gyson â'r Cyfarwyddydau hyn a rhaid iddynt eu hadolygu bob blwyddyn.

(3) Rhaid i'r awdurdodau lleol wneud trefniadau i ddynodi un o'r awdurdodau lleol yn Awdurdod Lletyol at ddibenion rheoli a goruchwyllo'r trefniadau ar lefel genedlaethol.

(4) Rhaid i'r awdurdodau lleol wneud trefniadau o ran datgan a rheoli gwrthdrawiadau buddiannau wrth redeg y Bwrdd Llywodraethu a'r Grŵp Cyngori.

Y Bwrdd Llywodraethu

9.—(1) Mae swyddogaethau'r Bwrdd Llywodraethu yn cynnwys y canlynol—

- (a) rhoi cyfeiriad strategol wrth ddatblygu a chyflawni'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol, gan roi sylw i unrhyw gyngor gan y Grŵp Cyngori a'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau;
- (b) cymeradwyo'r rhaglen waith flynyddol a baratoir gan y Cyfarwyddwr Gweithrediadau yn unol â pharagraff 13(2)(a);
- (c) sicrhau bod barn yr holl randdeiliaid yn cael ei chynrychioli'n effeithiol;
- (d) monitro a goruchwyllo—
  - (i) perfformiad y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol o'i gymharu â'r mesurau perfformiad yn y Fframwaith Rheoli Perfformiad Cenedlaethol;
  - (ii) ansawdd yr ymgysylltu â chymdeithasau mabwysiadu cofrestredig a chynrychiolwyr defnyddwyr gwasanaethau o fewn y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol ar y lefel ganolog a'r lefel ranbarthol;
  - (iii) cyllideb a rheolaeth ariannol y Bwrdd Llywodraethu ei hun, y Grŵp Cyngori a'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau; a
  - (iv) cydymffurfio â'r Cyfarwyddydau hyn;
- (e) sicrhau bod ystyriaeth ddyladwy yn cael ei rhoi i'r angen am wasanaethau Cymraeg wrth gynllunio a chyflenwi gwasanaethau mabwysiadu ledled Cymru;
- (f) rhoi copi o'r adroddiadau sy'n ofynnol o dan baragraffau 13(2)(a) a 13(2)(d) i Weinidogion Cymru ar ôl iddynt gael eu cymeradwyo gan y Bwrdd Llywodraethu; ac
- (g) rhoi gwybod i Weinidogion Cymru am unrhyw faterion ynglŷn â'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol y mae angen tynnu

eu sylw atynt ym marn y Bwrdd Llywodraethu.

Aelodaeth y Bwrdd Llywodraethu

10.—(1) Rhaid i'r awdurdodau lleol sicrhau bod aelodaeth y Bwrdd Llywodraethu fel a ganlyn—

- (a) cynrychiolydd o bob un o'r grwpiau cydlafurio rhanbarthol a benodir yn unol â threfniadau a wneir o dan baragraff 7(4)(e); a
- (b) cadeirydd.

(2) Rhaid i'r awdurdodau lleol wahodd y canlynol, a gwneud eu gorau glas i sicrhau eu bod yn dod yn aelodau o'r Bwrdd Llywodraethu, ar yr amod eu bod yn cytuno—

- (a) llefarydd i CLILC ar Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol;
- (b) dirprwy lefarydd i CLILC ar Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol;
- (c) maer neu arweinydd gweithrediaeth (yn ôl fel y digwydd) i'r Awdurdod Lletyol, (neu ddirprwy ar gyfer un o'r rolau hyn);
- (d) cadeirydd annibynnol y Grŵp Cyngori; a
- (e) cynrychiolydd ar ran y cymdeithasau mabwysiadu cofrestredig.

(3) Mae i "maer" ac "arweinydd gweithrediaeth" yr un ystyr â "mayor" ac "executive leader" yn adran 11 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000(1).

Y Grŵp Cyngori

11. Rhaid i swyddogaethau'r Grŵp Cyngori gynnwys y canlynol—

- (a) drafftio cylch gorchwyl y Grŵp Cyngori a'u cyflwyno i'r Bwrdd Llywodraethu i gael eu cymeradwyo;
- (b) rhoi cyngor a chymorth proffesiynol i'r Bwrdd Llywodraethu er mwyn llywio cyfeiriad strategol cyffredinol y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol;
- (c) helpu i weithredu'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn effeithiol i sicrhau ei fod yn hybu'r arferion gorau;
- (d) rhoi gwybod i Weinidogion Cymru am unrhyw faterion ynglŷn â'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol y mae angen tynnu eu sylw atynt ym marn y Grŵp Cyngori.

---

(1) 2000 p.22.

Aelodaeth y Grŵp Cyngori

12.—(1) Rhaid i'r awdurdodau lleol sicrhau bod aelodaeth y Grŵp Cyngori fel a ganlyn—

- (a) cynrychiolydd o bob un o'r grwpiau cydlafurio rhanbarthol a benodir yn unol â threfniadau a wneir o dan baragraff 7(4)(d); a
- (b) cadeirydd annibynnol.

(2) Rhaid i'r awdurdodau lleol wahodd y canlynol, a gwneud eu gorau glas i sicrhau eu bod yn dod yn aelodau o'r Grŵp Cyngori—

- (a) cynrychiolydd o Gymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru;
- (b) cynrychiolydd o Gymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru;
- (c) cynrychiolydd o CLILC;
- (d) tri chynrychiolydd o gymdeithasau mabwysiadu cofrestredig;
- (e) cynghorydd cyfreithiol o'r Awdurdod Lletyol;
- (f) Meddyg Dynodedig(1) a benodir gan Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol Iechyd Cyhoeddus Cymru, a chanddo gyfrifoldebau penodol ynglŷn â diogelu lles plant, ac ynglŷn â phlant sy'n derbyn gofal gan awdurdod lleol yn unol ag adran 22 o Ddeddf Plant 1989(2);
- (g) cynghorydd meddygol a benodir gan asiantaeth fabwysiadu yn unol â rheoliad 8(3) o Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005(3);
- (h) cynrychiolydd o'r Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed;
- (i) cynrychiolydd i ddefnyddwyr gwasanaethau; a
- (j) cynrychiolydd o Ganolfan Ymchwil Gymdeithasol.

(3) Mae person yn annibynnol at ddibenion is-baragraff 1(b)—

- (a) os nad yw'r person yn cyflawni rôl, yn unol â chontract, sy'n cynnwys unrhyw gyfrifoldeb rheoli neu gyfrifoldeb cyllidebu dros y canlynol—
  - (i) unrhyw fater sy'n ymwneud â chynnal gwasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff 4;

---

(1) Diogelu Plant: Gweithio gyda'n Gilydd o dan Ddeddf Plant 2004, Canllawiau Llywodraeth Cymru 2006.

(2) 1989 civ 41.

(3) O.S. 2005/1313.

- (ii) unrhyw fater sy'n ymwneud â gwneud trefniadau i fabwysiadu plant gan gymdeithas fabwysiadu gofrestredig;
- (iii) Cofrestr Mabwysiadu Cymru; neu
- (iv) adolygiadau annibynnol o benderfyniadau yn unol â Rheoliadau Adolygu Penderfyniadau'n Annibynnol (Mabwysiadu a Maethu) (Cymru) 2010(1);
- (v) unrhyw agwedd ar gydymffurfio â'r Cyfarwyddydau hyn ac eithrio wrth gyflawni rôl cadeirydd y Grŵp Cyngori.

(4) Yn 12(2)(i), ystyr “defnyddiwr gwasanaeth” yw—

- (a) person sydd wedi mabwysiadu plentyn,
- (b) person a fabwysiadwyd,
- (c) rhiant naturiol plentyn a fabwysiadwyd,
- (d) person sydd wedi gofyn am gymeradwyaeth neu sydd wrthi'n gofyn am gymeradwyaeth fel darpar fabwysiadydd,
- (e) plentyn yr ydys yn chwilio am leoliad mabwysiadol iddo.

Y Cyfarwyddwr Gweithrediadau

13.—(1) Rhaid i'r Awdurdod Lletyol wneud trefniadau i benodi Cyfarwyddwr Gweithrediadau.

(2) Rhaid i swyddogaethau'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau gynnwys—

- (a) llunio rhaglen waith flynyddol i'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a'r Grŵp Cyngori y mae'n rhaid iddi gynnwys—
  - (i) blaenoriaethau a thargedau am y flwyddyn ariannol sy'n dod;
  - (ii) cynlluniau ariannol a chyllideb am y flwyddyn ariannol sy'n dod;
- (b) monitro a dadansoddi data perfformiad sy'n dod i law oddi wrth y grwpiau cydlafurio rhanbarthol;
- (c) penderfynu'r camau i'w cymryd i fynd i'r afael ag unrhyw faterion y mae angen eu gwella;
- (d) cyflwyno i'r Bwrdd Llywodraethu adroddiad cynnydd interim chwe-misol ar 31 Rhagfyr ac adroddiad cynnydd blynyddol ar 30 Mehefin bob blwyddyn y mae'n rhaid iddynt gynnwys—
  - (i) dadansoddiad o sut mae'r rhaglen waith flynyddol a gymeradwywyd gan y Bwrdd

---

(1) O.S. 2010/746.

Llywodraethu o dan baragraff 9(b) wedi ei rhoi ar waith;

- (ii) adroddiad ariannol, yn cynnwys dadansoddiad o'r gwariant o'i gymharu â'r gyllideb am y flwyddyn ariannol o dan sylw ar gyfer elfennau canolog y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol;
- (iii) dadansoddiad o adroddiadau oddi wrth bwyllgorau rheoli'r grwpiau cydlafurio rhanbarthol a pherfformiad y trefniadau partneriaeth rhanbarthol o'u cymharu â'r Fframwaith Perfformiad Cenedlaethol;
- (iv) unrhyw agweddau ar y cyd-drefniadau mabwysiadu y mae angen eu gwella ym marn y Cyfarwyddwr Gweithrediadau, ynghyd â chynigion ar sut i gyflawni hynny;
- (v) cynlluniau i ddatblygu'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn unol â'r nodau bras a nodwyd ym mharagraff 2;
- (e) hybu'r arferion gorau a diwylliant o wella'n barhaus drwy'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol i gyd;
- (f) sefydlu a chynnal gwefan i'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol;
- (g) cydlynu cyrsiau hyfforddi cyn cymeradwyo i ddarpar fabwysiadwyr;
- (h) cydlynu gwasanaethau cymorth mabwysiadu;
- (i) rheoli'r staff sy'n angenrheidiol i helpu i gyflawni swyddogaethau'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau.

(3) Rhaid i'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau roi gwybod yn ddi-oed i gadeirydd y Bwrdd Llywodraethu, cadeirydd y Grŵp Cyngori a Gweinidogion Cymru am unrhyw fater y mae o'r farn ei fod yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod gwasanaethau mabwysiadu'n cael eu datblygu a'u cyflenwi yn unol â'r nodau bras ym mharagraff 2.

Cyllid

14. Rhaid i'r awdurdodau lleol wneud trefniadau i sicrhau—

- (a) bod gan y Bwrdd Llywodraethu, y Grŵp Cyngori a'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau adnoddau digonol i gyflawni eu swyddogaethau ac i hwyluso cyflawni'r nodau bras ym mharagraff 2; a
- (b) bod yna weithdrefnau ariannol a gweithdrefnau cyfrifydda digonol.

Grwpiau cydlafurio rhanbarthol – adroddiadau

15.—(1) Rhaid i'r awdurdodau lleol mewn grŵp cydlafurio rhanbarthol roi gwybodaeth am arfer eu swyddogaethau partneriaeth i'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau, y Grŵp Cyngori a'r Bwrdd Llywodraethu pan ofynnir amdani.

(2) Yn ychwanegol rhaid i bob grŵp cydlafurio rhanbarthol roi'r canlynol i'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau—

- (a) rhaglen waith flynyddol i'r grŵp cydlafurio rhanbarthol, i'w chyflwyno erbyn 31 Mawrth bob blwyddyn;
- (b) adroddiad chwarterol ar ddiwedd pob un o'r tri chwarter cyntaf o'r flwyddyn ariannol yn nodi perfformiad y trefniadau partneriaeth o'u cymharu â'r Fframwaith Perfformiad Cenedlaethol;
- (c) adroddiad blynyddol sydd i'w gyflwyno erbyn 31 Mai bob blwyddyn, gan gynnwys—
  - (i) perfformiad y grŵp cydlafurio rhanbarthol o'i gymharu â'r mesurau perfformiad yn y Fframwaith Rheoli Perfformiad Cenedlaethol;
  - (ii) gwybodaeth am ddatrys cwynion a phenderfyniadau anghydfodau ar y lefel leol a'r lefel ranbarthol ac unrhyw effaith ar ddarparu gwasanaethau mabwysiadu;
  - (iii) dadansoddiad o sut mae'r rhaglen waith flynyddol wedi ei rhoi ar waith;
  - (iv) cynlluniau i fynd i'r afael ag unrhyw danberfformiad; a
  - (v) cynlluniau i ddatblygu'r gwasanaeth mabwysiadu yn y rhanbarth yn unol â'r nodau bras a nodwyd ym mharagraff 2.

Trefniadau rhanbarthol – paru

16.—(1) Pan fo awdurdod lleol yn chwilio am leoliad mabwysiadol i blentyn ac—

- (a) bod tri mis wedi mynd heibio ers y dyddiad y cafodd yr awdurdod lleol ei awdurdodi i leoli'r plentyn i'w fabwysiadu; a
- (b) nad yw'r awdurdod lleol wedi gwneud penderfyniad i baru'r plentyn â darpar fabwysiadwyr,

rhaid i'r awdurdod lleol roi manylion y plentyn i Gofrestr Mabwysiadu Cymru a sefydlwyd gan Weinidogion Cymru.

(2) Yn 16(1)(a), ystyr 'awdurdodi i leoli'r plentyn i'w fabwysiadu' yw naill ai—

- (i) awdurdodi i'w leoli i'w fabwysiadu yn unol â chydsyniad rhiant o dan adran 19

o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002;
neu

- (ii) awdurdodi i'w leoli i'w fabwysiadu yn unol â gorchymyn lleoli a wnaed yn unol ag adran 21(1) o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002.

(3) Pan fo awdurdod lleol wedi cymeradwyo person yn ddarpar fabwysiadydd ac—

- (a) bod tri mis wedi mynd heibio ers dyddiad y cymeradwyo; a
- (b) nad yw'r awdurdod lleol wedi gwneud penderfyniad i baru'r darpar fabwysiadydd â phlentyn i'w fabwysiadu,

rhaid i'r awdurdod lleol roi manylion y darpar fabwysiadydd i Gofrestr Mabwysiadu Cymru a sefydlwyd gan Weinidogion Cymru.

Llofnodwyd gan yr Athro Mark Drakeford, Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, ar ran Gweinidogion Cymru

Dyddiad: 12 Mawrth 2015

ATODLEN 1 Paragraff 7(2)

Cyfarwyddydau Deddf Mabwysiadu a
Phlant 2002 (Cyddrefniadau
Mabwysiadu) (Cymru) 2015

Aelodau'r grwpiau cydlafurio rhanbarthol at ddibenion
y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yng
Nghymru yw'r awdurdodau lleol a ganlyn—

1. Y Gogledd: Cyngorau Bwrdeistref Sirol Conwy
a Wrecsam, Cyngorau Sir Gwynedd, Dinbych, y
Fflint ac Ynys Môn;

2. Y De-ddwyrain: Cyngorau Bwrdeistref Sirol
Blaenau Gwent, Caerffili, Casnewydd a Thor-faen a
Chyngor Sir Mynwy;

3. Y Canolbarth a'r Gorllewin: Cyngorau Sir
Ceredigion, Caerfyrddin, Penfro a Phowys;

4. Bae'r Gorllewin: Cyngorau Bwrdeistref Sirol
Pen-y-bont ar Ogwr a Chastell-nedd Port Talbot a
Chyngor Dinas Abertawe; a

5. Y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd: Cyngor Dinas a
Sir Caerdydd, Cyngorau Bwrdeistref Sirol Bro
Morgannwg, Merthyr Tudful a Rhondda-Cynon-Taf.